

PŘÍLOHA Č. 1: CITACE V ORIGINÁLNÍM ZNĚNÍ

1. „L’aventure de l’atome, cette grande aventure scientifique et industrielle, joue un rôle central pour notre pays. Sans le Commissariat à l’énergie atomique et les travaux menés dans l’Essonne, à Saclay , sans la décision du Pierre Mendès France d’engager un programme nucléaire militaire français, qui depuis a fait l’objet d’un consensus national, la France ne serait pas ce qu’elle est aujourd’hui“ (Valls 2014b).
2. „Et puis enfin l’objectif à l’horizon 2025, donc il faut du temps pour ça, pour réussir, c’est de réduire la part de la production, la part du nucléaire dans la production d’électricité de 75 à 50 %. Mais ce qui veut dire qu’il reste et qu’il doit rester une filière industrielle du nucléaire et pas seulement pour démanteler ou déconstruire, mais aussi parce que nous garderons durablement une part d’industrie nucléaire. Donc le savoir-faire français, apprécié d’ailleurs à l’échelle internationale, sera préservé“ (Ayrault 2012a).
3. „Des ingénieurs exceptionnels, des techniciens motivés, des ouvriers patriotes ont fait et font encore la renommée de notre filière nucléaire et en particulier sa réputation internationale en matière de sécurité. Passer, comme le président de la République s’y est engagé, de plus de 75 % d’énergie électrique d’origine nucléaire, comme c’est le cas aujourd’hui, à 50 % à l’horizon 2025 n’est en rien une marque de défiance à l’égard de ces ingénieurs, de ces techniciens et de ces ouvriers“ (Martin 2014d).
4. „La part du nucléaire dans la production d’électricité, c’est un engagement du président de la République, sera ramenée de 75 à 50 % à l’horizon 2025, au profit d’une diversification de notre bouquet énergétique, et donc il est important pour notre pays de préserver cette filière d’excellence. (...) C’est une des meilleures au monde, d’abord en terme en sûreté et de sécurité“ (Ayrault 2012c).
5. „Pour notre pays, où 75% de l’électricité produite actuellement provient du nucléaire, la sûreté n’est pas une option d’ajustement, c’est un impératif absolu. C’est pourquoi la France souhaite partager son expérience et ses réflexions pour contribuer à l’élévation des standards mondiaux en matière de sûreté. Le premier enseignement de la catastrophe de Fukushima est la nécessaire révision des critères de sûreté pour intégrer les situations extrêmes et revoir les référentiels“ (Batho 2012g).

6. „EDF a également su s'adapter très rapidement aux nouvelles exigences de sûreté après Fukushima. Je pense notamment à la Force d'action rapide nucléaire - 150 collaborateurs, mobilisables en une heure, pour intervenir sur n'importe quelle centrale nucléaire. Un tel modèle doit être promu à l'international“ (Valls 2014b).
7. „Le nucléaire, c'est pour notre pays une filière stratégique : 46 milliards d'euros de chiffre d'affaires ; 2 500 entreprises de toutes les tailles, des PME innovantes et des grands groupes. qui forment un tissu industriel très compétitif et reconnu à l'étranger“ (Valls 2014b).
8. „Il n'a jamais été question non plus de renoncer à cette filière industrielle, qui est importante puisque c'est une des premières filières industrielles, la quatrième, je crois, à l'export“ (Batho 2013e).
9. „C'est une chance que nous devons empoigner à pleines mains. Ce n'est pas un fléau ou une contrainte. C'est l'occasion historique de nous mettre tous en mouvement pour hâter l'avènement d'un nouveau modèle de développement économique et social, d'un nouveau modèle de progrès humain qui rééquilibre les relations entre les activités humaines et la biosphère que nous savons désormais étroitement solidaires. Longtemps, nous n'avons pas su ou pas voulu savoir. Aujourd'hui nous savons et nous pouvons en connaissance de cause tirer pleinement parti de nos atouts pour accomplir cette grande transformation qui répare le présent et prépare l'avenir“ (Royal 2014d).
10. „En se projetant vers l'avenir, en étalant ces investissements colossaux, en choisissant d'encourager le recours à une part croissante d'énergies renouvelables, en utilisant l'énergie nucléaire pour faire ce qu'elle fait de mieux – produire la « base » de notre production d'électricité - nous faisons le choix de la responsabilité économique et de la sécurité d'approvisionnement“ (Martin 2014d).
11. „Quels que soient les moyens de production, et cela ne concerne pas seulement les énergies renouvelables, la nation va devoir investir en matière énergétique. C'est également vrai dans le nucléaire, secteur dans lequel des investissements de sûreté sont nécessaires“ (Batho 2013g).
12. „Chacun sait bien que les coûts à venir de l'électricité nucléaire seront plus élevés que ceux d'aujourd'hui, ce qui réduira mécaniquement l'avantage compétitif qu'on

présente régulièrement, et à juste titre, de cette énergie par rapport aux renouvelables les plus matures, comme l'éolien“ (Martin 2013c).

13. „D'abord qu'est-ce que ça veut dire le plafonnement et le fait que Flamanville ouvrant, deux autres doivent fermer ? Ça veut dire que des réacteurs qui ont besoin d'investissements très coûteux, très coûteux, pour être remis aux normes de sécurité et de modernité, ces investissements qui pèsent ensuite sur le prix de l'électricité, doivent être fermés parce que ça coûtera moins cher, par exemple, d'investir dans le domaine des énergies renouvelables, qui est une des priorités aussi, maintenant, du nouveau modèle énergétique français. C'est quoi les énergies renouvelables ? C'est les énergies qui n'ont pas besoin d'importation d'uranium comme a besoin l'énergie nucléaire par exemple, ni d'infrastructures extrêmement lourdes comme le nucléaire“ (Royal 2014g).
14. „C'est l'impulsion du Président de la République, rappelé par le Premier Ministre, à faire monter en puissance les énergies renouvelables. Je ne suis pas hostile à l'énergie nucléaire, je vous rassure. (...) En revanche, ce qui est absolument indispensable, c'est que les Français et en premier lieu les parlementaires qui les représentent soient associés aux grands choix financiers et technologiques. Lorsque des décisions sont prises sur Flamanville, dont aujourd'hui la facture est de plus de 8 milliards d'euros, est-ce que les parlementaires que vous êtes, est-ce que vous, monsieur le député, vous avez été associés à ces choix énergétiques ? Non ? Donc nous devons remettre de la clarté dans les choix énergétiques“ (Royal 2014a).
15. „Les réacteurs français se ressemblent, par leur modèle et par leur âge, mais pour garantir la sécurité d'approvisionnement de la France et éviter un « black out » en cas de dysfonctionnement en chaîne, nous devons diversifier notre approvisionnement et disposer de marges de manoeuvre“ (Martin 2013c).
16. „La filière nucléaire est une filière d'excellence, avec des ingénieurs, des cadres techniques, des ouvriers qui sont formidables. Mais, je vais prendre une expression un peu populaire, il ne faut pas mettre tous ses oeufs dans le même panier. Et nous étions un des rares pays dans le monde à avoir son énergie, son électricité, provenant à 75 % de l'énergie nucléaire. Aucun autre pays... L'Allemagne, c'était 22 %. Italie autour de

20 %. Donc l'idée, c'est de ramener le nucléaire à une part normal. 50 %, c'est déjà beaucoup. Ça veut dire, ça restera une filière importante“ (Martin 2013h).

17. „Diversifier, c’est également faire un mix énergétique pour la production d’électricité. Vous connaissez l’engagement que j’ai pris : réduire à 50 % la part du nucléaire dans la production d’électricité à l’horizon 2025. Cela commence donc aujourd’hui. Je rappelle que la centrale de Fessenheim sera fermée d’ici fin 2016. Mais évoquer la diminution de la part du nucléaire à horizon 2025, s’il n’y a pas un plan de développement des énergies renouvelables, c’est une perspective qui peut être affichée mais qui ne sera pas tenue. L’obligation, c’est donc d’aller vers les énergies renouvelables“ (Hollande 2013a).
18. „Et la transition énergétique, ce n’est pas la disparition des énergies d’hier – pour une part, elles verront sans doute leur influence se réduire. C’est la diversification de toutes les sources d’énergie“ (Hollande 2013b).
19. „La politique de la France en matière d’énergie, elle est claire, elle est cohérente, elle est solide. C’est la complémentarité entre les énergies renouvelables que nous voulons massivement développer et le nucléaire dont nous continuerons d’avoir durablement besoin. (...) C’est une filière industrielle qui a un avenir. Les énergies d’avenir, ce sont les énergies renouvelables“ (Batho 2012h).
20. „La France a une filière nucléaire parmi les toutes meilleures, et je veux en saluer tous les acteurs. Ceci doit nous permettre d’avancer en matière de transition énergétique. Cette transition, qui fait l’objet d’une loi portée par la ministre de l’Ecologie, madame Ségolène Royal, et votée, hier, à l’Assemblée nationale en première lecture, à une très large majorité, est une opportunité formidable. Contrairement à ce que l’on peut entendre, ce n’est pas une punition, ni pour les ménages, dont nous voulons préserver le pouvoir d’achat, ni pour les salariés du nucléaire, qui incarnent, je le répète, le génie industriel français. La transition énergétique, c’est un facteur de dynamisme pour notre économie, pour sa compétitivité et pour sa croissance“ (Valls 2014b).
21. „Nous voulons développer, là aussi, une croissance verte qui sera, j’en suis convaincu, pour les décennies à venir, l’une des composantes majeures de notre redressement productif“ (Ayrault 2012a).

22. „Et je veux rendre visible, en 2014, le lien entre écologie et progrès, entre développement durable et justice sociale, entre transition énergétique et création de richesse. C'est la vision qui est la mienne de l'écologie : elle doit être populaire et non confisquée par quelques-uns, susciter l'adhésion et non le rejet, générer l'enthousiasme et non les peurs. (...) L'avenir économique, le redressement productif, appartiennent aux Nations qui comprennent les opportunités de l'économie verte, à celles qui investiront dans les secteurs porteurs d'avenir comme les écotechnologies, la ville durable, et qui auront compris qu'exigence environnemental et emplois vont de pair. Il n'y aura pas de redressement durable de notre pays, y compris au plan industriel, sans une transition écologique et énergétique assumée, et réalisée“ (Martin 2014a).
23. „Nous devons faire la démonstration de la rentabilité de ces énergies et donc de la capacité de tirer un avantage qui n'est pas simplement une moindre dépendance par rapport à d'autres sources d'énergie, mais un avantage financier pour les groupes et les fonds qui s'investiraient dans ces secteurs. C'est également un enjeu de compétitivité et donc de croissance, si nous sommes capables de maîtriser d'avantage nos matières premières et notre énergie“ (Hollande 2013b).
24. „A cet enjeu de souveraineté s'ajoute celui de la compétitivité. Car la maîtrise de la demande en énergie doit être une formidable opportunité pour améliorer la compétitivité des entreprises et pour le développement de filières industrielles“ (Martin 2013b).
25. „La centrale de Fessenheim, qui est la plus ancienne de notre parc, sera fermée à la fin de l'année 2016 dans des conditions qui garantiront la sécurité des approvisionnements de cette région, la reconversion du site et la préservation de tous les emplois. Nous devons même en faire un exemple de démantèlement réussi de façon à ce que les centrales, qui viendront à expiration dans de nombreux pays du monde et qui appelleront des technologies maîtrisées, puissent être, là encore, une opportunité pour l'industrie nucléaire française“ (Hollande 2012b).
26. „Si nous voulons créer de l'emploi, nous devons aller vers la transition énergétique“ (Hollande 2013c).

27. „Il est évident que les énergies renouvelables sont une source impressionnante d'emploi à venir. Il faut comprendre que l'économie verte, que l'écologie, c'est pas un frein au développement économique. Ça va permettre la création de nouveaux emplois. De centaines de milliers d'emplois à travers la France. Et donc, c'est pour ça que je considère que le développement des énergies renouvelables, ça participe du redressement productif de notre pays“ (Martin 2013h).
28. „Mais j'ai souhaité essentiellement revenir sur la transition énergétique et écologique parce que c'est une grande cause nationale. Elle ne doit pas nous diviser, elle ne nous divise pas, elle nous rassemble. Elle nous invite à repenser notre modèle de consommation, de production, de développement, de croissance, à savoir ce qui est rare et ce qui a de la valeur. Ces questions-là, d'ailleurs, sont posées dans plein de domaines de la vie économique, sociale, culturelle. Qu'est-ce qui est rare ? Qu'est-ce qui doit être protégé ? Quelle est la valeur même de biens apparemment gratuits ? Quel est le sens de ce que nous décidons chaque jour par nos comportements ? Je pense donc que la transition, c'est l'affaire de tous : du gouvernement, parce qu'il a à faire, à un moment, ses choix, du Parlement, parce qu'il doit inscrire l'action dans la durée ; mais c'est aussi l'affaire de tous nos concitoyens. Et donc, la conférence environnementale, elle est investie de cette mission. La transition énergétique, elle est porteuse d'une vision. Qu'est-ce que nous voulons faire de notre pays ? Quelle est l'image que nous voulons donner de la France de demain, mais aussi de la France d'aujourd'hui ? Une France qui a peur, qui se recroqueville, qui se rabougrit, qui essaie de protéger ce qu'elle croit être l'intérêt d'aujourd'hui au détriment de l'intérêt de demain ? Ou au contraire une France qui est capable de prendre des risques, d'avancer, de brûler les étapes et de faire en sorte que nous puissions promouvoir une nation innovante, parce que sans innovation, sans progrès, il n'y a pas de développement possible ?“ (Hollande 2012b).
29. „L'écologie est une valeur morale fondamentale parce qu'elle place les valeurs humaines et environnementales au-dessus des valeurs marchandes. L'écologie doit s'imposer davantage encore comme une valeur fondamentale pour la République“ (Batho 2013c).
30. „La demande énergétique devrait augmenter de plus d'un tiers d'ici à 2035. Nous ne pourrions y répondre qu'avec les énergies fossiles c'est-à-dire le pétrole, le gaz, le

charbon... Nous savons bien que cela aurait deux conséquences : la première, c'est un prix de ces énergies fossiles insupportable pour toutes les économies, celles qui sont aujourd'hui développées comme les émergentes. Mais il y aurait une deuxième conséquence qui serait encore plus dommageable. C'est le réchauffement climatique dont nous avons aujourd'hui déjà un certain nombre de preuves. Tout laisse à penser que si nous n'agissons pas, ce n'est pas de 2 degrés à la fin du siècle que nous pouvons craindre l'élévation de la température de la planète, mais de 4 degrés avec tout ce que cela signifierait en terme de dérèglement, de catastrophe et d'impact sur les populations. Nous avons donc un devoir économique : faire en sorte que nous puissions vivre avec d'autres énergies que celles que nous connaissons aujourd'hui ; et nous avons l'obligation de permettre à notre planète d'être vivable pour les générations qui viennent" (Hollande 2013b).

31. „Ce qui serait irrationnel et irresponsable c'est de laisser aux générations qui vont nous succéder, le fardeau des investissements que nécessitera alors un parc nucléaire construit pour l'essentiel il y a une trentaine d'années et qui n'est pas, chacun le reconnaît, éternel" (Martin 2014d).
32. „Le gouvernement est déterminé à agir. Nous pouvons, nous devons faire plus et mieux. Parce que les temps sont difficiles, nous devons non pas nous replier sur nous-mêmes mais au contraire travailler avec enthousiasme à cette tâche exaltante pour l'avenir des générations futures" (Batho 2013c).
33. „Il se trouve que la responsabilité politique, c'est de prendre des décisions, aujourd'hui, pour les décennies à venir. Il serait tentant de retarder. Pourquoi demander un certain nombre de changements, de modifications dans les comportements, dans les attitudes, introduire des obligations, faire en sorte que notre fiscalité soit plus clairvoyante et intelligente, ce qui n'a pas que des soutiens dans le pays, alors même que les conséquences ne seront qu'à 10 ans ou à 20 ans ? C'est la noblesse de la responsabilité politique que d'être capable de décider aujourd'hui pour demain, voire même pour après-demain, et ne pas être jugé sur l'instant mais sur la portée historique d'un certain nombre de choix" (Hollande 2013a).
34. „La France est un grand pays, la 5ème puissance économique mondiale, et la 2ème puissance économique de l'Europe. Si la France compte dans le monde, c'est

l'Histoire qui lui a donné cette responsabilité et sa place au Conseil des Nations unies, si la France assume des responsabilités, diplomatiques et militaires, c'est parce que nous sommes aussi une grande nation économique et industrielle“ (Valls 2014b).

35. „Il y a le défi de notre influence dans le monde. J'étais hier à Bamako, au Mali. La France y a été fêtée parce qu'elle a été capable de porter des valeurs et des principes, parce qu'elle a été regardée, non pas comme une puissance protectrice, cherchant à capter une influence, mais comme une puissance libératrice. (...) Nous devons être plutôt exceptionnels, c'est-à-dire, en l'occurrence, pouvoir tracer l'avenir. C'est ce qui fait les grandes nations, celles qui sont capables de voir plus loin que les autres. Et la seule question à laquelle nous avons à répondre, en tout cas moi comme chef de l'Etat, c'est qu'aurons-nous fait de bien, de grand, d'utile pour les générations à venir et pour notre planète ? Si nous savons répondre à cette question, alors nous pouvons dire que la France sera toujours la France. Et ma conviction, c'est que la transition énergétique est la réponse“ (Hollande 2013a).
36. „Préparer lucidement l'avenir c'est aussi se donner les moyens de faire de la France un champion mondial des énergies renouvelables et une référence internationale dans le domaine de l'efficacité énergétique“ (Martin 2014d).
37. „Sobriété et efficacité énergétiques, énergies renouvelables, reconquête de la biodiversité, économie circulaire : tout se tient et tout est à portée de main, si nous en avons la volonté et la faisons partager, pour que notre pays devienne une puissance écologique, celle de l'excellence environnementale“ (Royal 2014d).
38. „La transition énergétique qu'appelle de ses vœux le Président de la République est évidemment déterminée par ces enjeux de lutte contre le réchauffement climatique et par la volonté de respecter les engagements que nous avons pris au sein de l'Union européenne“ (Batho 2012c).
39. „La France a pris du retard sur les objectifs que vous avez rappelés, objectifs qu'elle s'était assignée dans le cadre du paquet énergie-climat et du Grenelle de l'environnement. Pour l'éolien terrestre, je rappelle que l'objectif est d'atteindre, en France, une puissance installée de 19 000 mégawatts à l'horizon 2020. Fin mars 2012, nous étions à 6 870 mégawatts raccordés“ (Batho 2012i).

40. „Nous devons aussi agir, la France, avec l'Europe. Nous avons donc affiché un certain nombre d'obligations qui seront telles qu'en 2020 nous aurons réduit de 20% les émissions de gaz à effet de serre, consommer 20% d'énergies renouvelables, et réaliser 20% d'économies d'énergie. J'ai proposé à nos partenaires européens d'aller encore plus loin et de nous donner des objectifs plus élevés pour 2030“ (Hollande 2013b).

PŘÍLOHA Č. 2: KÓDY RÁMŮ

1. FRANCOUZSKÉ JADERNÉ KNOW-HOW

Tento rám se skládá z tří kódů, které spolu úzce souvisí: věhlasu, bezpečnosti a výkonnosti. V kontextu energetické tranzice jsou používány zejména při zdůrazňování, že důvodem snížení jádra v žádném případě není jeho nedostačující kvalita. Naopak se jedná o výtečné průmyslové odvětví, které bude rozhodně ještě nějakou dobu zachováno. Philippe Martin tento rám často uvádí v kontrastu s jeho omezenou životností. Přestože je to vynikající, konkurenceschopné odvětví, nevydrží věčně, a je proto třeba poohlížet se po dalších alternativách.

Tento rám se v textech objevuje v poměrně malém rozsahu, protože celá argumentace se soustředí spíše na implicitní důvody spojené s jádrem, tzn. na důvody spojené s energetickou tranzicí a přechodem na obnovitelné zdroje.

1.1. VĚHLAS

Prvním kódem je věhlas, který zdůrazňuje proslulost francouzského jádra po celém světě. Jeho pověst se týká jak bezpečnosti, tak výkonnosti.

„Za pověstí našeho jaderného průmyslu, který ve světě proslul svou bezpečností, stáli a stále stojí výjimeční inženýři, motivovaní technici a vlastenečtí dělníci. Přejít z více než 75 % elektrické energie pocházející z jádra, jak je tomu dnes, na 50 % k roku 2025, jak se k tomu zavázal prezident republiky, v žádném případě není známkou nedůvěry k těmto inženýrům, technikům a dělníkům“ (Martin 2014d).

„Jádro je pro naši zemi strategickým odvětvím s výnosem 46 miliard eur. Toto odvětví, které je velmi konkurenceschopné a uznávané v zahraničí, tvoří 2500 podniků všech velikostí“ (Valls 2014b).

„Cílem k roku 2025, na jehož splnění potřebujeme čas, je snížení podílu jádra v produkci elektřiny ze 75 % na 50 %. To ale znamená, že i nadále zůstane a musí zůstat průmyslovým odvětvím. (...) Francouzské know-how, které je uznáváno na mezinárodním měřítku, bude zachováno“ (Ayrault 2012a).

1.2. BEZPEČNOST

Francouzské politické elity kódem bezpečnost zaručují maximální zabezpečení jaderných elektráren. Tento kód je často rozvíjen v rámci zákona o energetické tranzici, který si po Fukušimě klade za cíl zvýšit bezpečnost jaderného odvětví.

„Prezident republiky se zavázal k tomu, že se podíl jádra v produkci elektřiny k roku 2025 sníží ze 75 % na 50 % za účelem diverzifikace energetického mixu. Pro naši zemi je ale důležité toto vynikající odvětví zachovat. (...) Patří k těm nejlepším na světě, zejména v oblasti bezpečnosti“ (Ayrault 2012c).

„Zákon ještě posiluje jadernou bezpečnost tím, že dává Úřadu pro jadernou bezpečnost dodatečné prostředky a lépe informuje obyvatele v okolí elektráren“ (Royal 2014g).

„EDF také byla schopná velmi rychle se přizpůsobit novým bezpečnostním nárokům po Fukušimě. Tím mám na mysli především jaderné jednotky rychlé reakce - 150 pracovníků, kteří jsou schopní do hodiny zasáhnout v jakékoli jaderné elektrárně. Je to model, který musíme prosazovat i ve světě“ (Valls 2014b).

1.3. VÝKONNOST

Do tohoto kódu se řadí argumentace týkající se skvělé konkurenceschopnosti a výkonnosti jaderného průmyslu. Jedná se totiž o jedno z nejvýznamnějších francouzských odvětví.

„Co se týče našeho jaderného parku, jeho zhodnocení je jednodušší, než bychom řekli. Je z historického hlediska konkurenceschopný, výkonný a má nízký obsah uhlíku, ale není věčný, jak nám pravidelně připomíná ASN“ (Martin 2013c).

„Nikdy nešlo o to, že bychom se tohoto odvětví měli vzdát. Je jedním z našich předních průmyslových odvětví. Myslím, že čtvrté, co se týče exportu“ (Batho 2013e).

„Tento veletrh zdůrazňuje vedoucí postavení, které francouzský jaderný průmysl zastává ve světě. Když jsme mezi světovými lídry, musíme implementovat technologie s nejvyšší úrovní bezpečnosti (Valls 2014b).

2. POTŘEBA ENERGETICKÉ TRANZICE

Druhý rám se zabývá důvody pro energetickou tranzici, kterou by si Francie v nejbližších letech měla projít a které je klíčové dosáhnout v zájmu dlouhodobě udržitelného pokroku. Tento rám se tedy soustředí zejména na problematiku vlivu na hospodářství a energetickou bezpečnost země. Spolu se třetím rámem vnější obraz Francie jednoznačně dominuje diskurzu.

2.1. SAMOTNÉ JÁDRO NESTAČÍ

První složka tohoto rámu se soustředí na přímé důvody pro omezení podílu jádra v energetickém mixu. Zabývá se jádrem především z finančního a bezpečnostního hlediska. Úzce navazuje na první rám, kterým bylo francouzské jaderné know-how - přestože se jedná o skvělý průmysl, je třeba rozvíjet i další energetické zdroje.

2.1.1. VYSOKÉ INVESTICE

Tento kód, stejně jako první rám, se v argumentaci elit neobjevuje v příliš velkém rozsahu. Jak bylo řečeno v závěru, francouzské elity se jednoznačně soustředí na implicitní důvody pro opuštění jádra a konkrétním přednostem či nedostatkům jádra se věnují spíše minimálně. Stejně je tomu v případě vysokých investic do jaderného průmyslu, které v oficiálních projevech zmiňuje jen ministr Philippe Martin. Ministryně Batho a Royal se tomuto aspektu jádra věnují také, ale pouze v rozhovorech a debatách, ve kterých jsou přímo dotazovány.

Investice spojené s jádrem každopádně nezadržitelně rostou, což dokazují i statistiky nákladů na výstavbu jednotlivých elektráren. Je proto třeba najít energetické zdroje, které z dlouhodobého hlediska budou levnější.

„Ať už se jedná o jakýkoli způsob produkce - netýká se to pouze obnovitelných zdrojů – náš národ bude muset investovat do energetiky. Platí to i pro jádro, sektor, v němž je třeba investovat do zabezpečení“ (Batho 2013g).

„Každý dobře ví, že budoucí náklady na elektřinu z jádra budou vyšší než dnes, což mechanicky sníží její konkurenční výhodu ve srovnání s nejrozvinutějšími obnovitelnými zdroji jako větrná energie“ (Martin 2013c).

„Reaktory, které vyžadují velmi, velmi nákladné investice pro to, aby splňovaly moderní bezpečnostní normy, tlačí na ceny elektřiny. Musí být uzavřeny, protože bude levnější, když budeme investovat například do oblasti obnovitelných zdrojů, které jsou v novém francouzském energetickém modelu jednou z priorit. Co jsou to obnovitelné zdroje? Jsou to energie, kvůli kterým není třeba dovážet uran a které nepotřebují extrémně nákladnou infrastrukturu, jako je tomu u jádra“ (Royal 2014g).

2.1.2. DIVERZIFIKACE

Diverzifikace je jednoznačně nejčastějším přímým důvodem pro omezení jaderné energie. Její vysoký podíl ve výrobě elektřiny totiž neprospívá energetické bezpečnosti země. Tento bod se v diskurzu vztahuje i na fosilní energie, které zase dominují celkové spotřebě energie. Stejně jako v případě předchozího kódu je to důvodem k zapojení nových, obnovitelných zdrojů.

„Disponujeme historickým jaderným parkem, který je sice nesmírně konkurenceschopný a výkonný, ale který není věčný, jak nám pravidelně připomíná ASN. Musíme se proto připravit na budoucnost a mít víc želízek v ohni, abychom si vytvořili prostor k manévrování“ (Martin 2013b).

„Diverzifikace znamená i vytvoření energetického mixu v produkci elektřiny. Víte, k čemu jsem se zavázal – ke snížení poměru jádra v produkci elektřiny na 50 % k roku 2025. Začínáme tedy již dnes. Připomínám, že elektrárna Fessenheim bude uzavřena do konce roku 2016. Budeme-li ale o snížení podílu jádra k roku 2025 mluvit, aniž bychom měli plán rozvoje obnovitelných zdrojů, bude to perspektiva, kterou sice můžeme oznámit, ale kterou nedodržíme. Naší povinností je proto jít vstříc obnovitelným energiím“ (Hollande 2013a).

„Náš národ musí znovu převzít kontrolu nad svou energetickou politikou, odhodlaně se pustit do tvorby vyváženějšího a diverzifikovanějšího mixu a ve velkém usilovat o úspory energie, které našim spoluobčanům poskytnou kupní sílu“ (Royal 2014d).

2.1.3. OBNOVITELNÉ ZDROJE JAKO ENERGIE BUDOUCNOSTI

Poslední kód tohoto rámu na obnovitelné zdroje pohlíží jako na energie zítřka, které lidstvo přivedou k udržitelnému růstu, aniž by po sobě zanechaly stopu v životním prostředí. Kromě toho, že jsou ekologické, s jejich vývojem bude docházet i ke snižování nákladů k realizaci. Tomuto kódu se vymykal pouze premiér Manuel Valls, který jádro na mezinárodním trhu jaderné energie v Le Bourget označil za významný faktor připívající k budoucnosti země. Ve většině případů je ale jádro spolu s fosilními energiemi stavěno do role energie minulosti, která musí ustoupit pokroku ve formě obnovitelných zdrojů.

„Energetická politika Francie je jasná, koherentní a spolehlivá. Je jí komplementarita obnovitelných zdrojů, které chceme ve velkém rozvíjet, a jádra, které budeme dlouhodobě potřebovat i nadále. (...) Je to průmyslové odvětví, které má budoucnost. Energií budoucnosti jsou ale obnovitelné zdroje“ (Batho 2012h).

„Energetická tranzice neznamená zmizení energií včerejška, přestože jejich vliv bezesporu částečně oslabí. Jedná se o diverzifikaci všech energetických zdrojů“ (Hollande 2013b).

„Ekologická a energetická transformace se neorientuje pouze na rozvoj odvětví budoucnosti, ale i na transversální perspektivu, kterou přispěje k oživení našeho hospodářství tím, že posílí konkurenceschopnost podniků“ (Martin 2013e).

2.2. ZLEPŠENÍ HOSPODÁŘSKÉ SITUACE

Druhá složka rámu se věnuje hospodářským výhodám, které vyplynou z plánované energetické tranzice. Skládá se z kódů překonání krize, příležitost pro průmysl a nová pracovní místa, které jsou spolu úzce propojeny.

2.2.1. PŘEKONÁNÍ KRIZE

Tento kód energetickou tranzici popisuje jako příležitost pro oživení hospodářství. Dojde k němu v důsledku spuštění nových technologických projektů, plánovanému snížení spotřeby energie i zastavení růstu cen energie. Zelený růst je tedy cestou ke zlepšení ekonomické situace.

„Chceme rozvinout zelený růst, o němž jsem přesvědčen, že bude v příštích desetiletích jednou z hlavních složek oživení produktivity“ (Ayrault 2012a).

„Ekonomická budoucnost a oživení produktivity náleží národům, které rozumí příležitostí zelené ekonomiky, které investují do sektorů, jež přinášejí budoucnost, jako ekotechnologie a udržitelné město, a které chápou, že nároky životního prostředí a pracovní místa jdou ruku v ruce. Pokud ekologická a energetická tranzice v naší zemi nebude přijata a zrealizována, k udržitelnému oživení nedojde“ (Martin 2014d).

„Zelený růst je rozumnou sázkou, v rámci které navzdory vzájemným rozdílům můžeme jednat společně v zájmu vyšších cílů země. Řeknu vám to narovinu. Zelený růst nám umožní překonat krizi“ (Royal 2014d).

2.2.2. PŘÍLEŽITOST PRO PRŮMYSL

Energetická tranzice představuje velkou příležitost pro průmysl, který do ní bude ve velkém investovat. Týká se to jak rozvoje obnovitelných zdrojů, tak demontáže jaderných elektráren, která bude následovat po ukončení jejich provozu.

„S otázkou suverenity souvisí i otázka konkurenceschopnosti. Zvládnutí poptávky po energii bude úžasnou příležitostí ke zlepšení konkurenceschopnosti podniků a rozvoji průmyslových odvětví“ (Martin 2013b).

„Jako poslední je tu otázka průmyslu, protože právě on bude investovat do energetické tranzice“ (Hollande 2013c).

„Musíme provést příkladnou demontáž tak, aby elektrárny v mnoha zemích světa, jejichž lhůta uplyne a které budou potřebovat vyvinuté technologie, byly příležitostí pro francouzský jaderný průmysl“ (Hollande 2012b).

2.2.3. NOVÁ PRACOVNÍ MÍSTA

Obsah kódu je jasný už ze samotného názvu. Úzce se pojí se zbytkem složky a staví na tom, že bude energetická tranzice významnou příležitostí pro tvorbu tisíců nových pracovních míst v oblasti obnovitelných zdrojů.

„Chceme-li vytvořit pracovní místa, musíme jít vstříc energetické tranzici“ (Hollande 2013c).

„Je zjevné, že obnovitelná energie je působilým zdrojem nových pracovních míst. Je třeba pochopit, že zelená ekonomika a ekologie nebrzdí hospodářský rozvoj. Umožní ve Francii vytvořit stovky tisíc nových pracovních míst. Rozvoj obnovitelných zdrojů se podle mě může podílet na oživení produktivity země“ (Martin 2013h).

„Na tomto příkladu vidíme, že ekologická a energetická tranzice, kterou chce moje vláda spustit, vytvoří nová pracovní místa. Rozvineme zelenou ekonomiku založenou na technologické inovaci, která bude jednou ze složek oživení produktivity“ (Ayrault 2014).

3. VNĚJŠÍ OBRAZ FRANCIE

Vnější obraz Francie představuje velmi významný rám, který zdůrazňuje zejména prezident François Hollande. Zabývá se velkolepostí francouzského národa, který má vzhledem ke svému postavení jistou zodpovědnost ke zbytku světa. Pojí se s ním zejména morální povinnost jít příkladem méně vyspělým zemím a připravit lepší budoucnost pro příští generace. Energetickou tranzicí je třeba položit základy vyspělé společnosti, která při zajišťování blahobytu bude brát ohledy i na životní prostředí. To, zda se Francie zhostí své role, se odrazí v budoucích desetiletích života na této planetě.

3.1. MORÁLNÍ POVINNOST

Složka morální povinnost apeluje na zodpovědnost Francie jednat ve prospěch celého světa a jeho příštích generací. Není možné myslet jen na sebe a na krátkodobé výhody, které vyplnou ze sobeckého jednání.

3.1.1. ZODPOVĚDNOST VŮČI PŘÍŠTÍM GENERACÍM

Prvním kódem této složky je zodpovědnost vůči příštím generacím. Tento kód se pojí jak s hospodářskými důvody, jako je budoucí cena energie, tak se životním prostředím. Je totiž potřeba podniknout kroky k tomu, aby se zabránilo globálnímu oteplování, které by mohlo narušit budoucí mírové fungování společnosti.

„Musíme být výjimeční, což v tomto případě znamená schopnost nastínit budoucnost. Právě to odlišuje velké národy, schopnost dohlédnout dál než jiné. Jediná otázka, na kterou musíme odpovědět, na kterou musím v každém případě odpovědět já jako hlava státu, je, zda uděláme něco dobrého, velkého a užitečného pro příští generace a pro naši planetu“ (Hollande 2013a).

„Bylo by iracionální a nezodpovědné, kdybychom příštím generacím zanechali břímě investic, jež bude potřebovat jaderný park, který byl vybudován před třiceti lety a který, jak všichni uznají, není věčný“ (Martin 2014d).

„Politická zodpovědnost znamená, že budeme přijímat rozhodnutí na několik příštích desetiletí. Otálení by mohlo znít lákavě. Proč bychom měli požadovat množství změn, upravovat své jednání a postoje, přijímat závazky a zajišťovat, aby naše daňová soustava byla jasnoživější a inteligentnější, když nás následky stihnou až za 10 nebo 20 let? Vznešenost politické zodpovědnosti spočívá v tom, že se budeme schopní rozhodovat ve prospěch zítřka, dokonce i pozítří, a že za své volby nebudeme hodnoceni bezprostředně, ale v historickém měřítku“ (Hollande 2013a).

3.1.2. PŘÍKLAD PRO OSTATNÍ

Druhým kódem složky je povinnost jít příkladem ostatním zemím. Francie je jednou z největších mocností světa, a tím pádem částečně zodpovídá za jeho směřování, protože je svým jednáním schopná ovlivnit tok dějin významněji než jiné země. Měla by tohoto vlivu využít k tomu, aby ostatní země přesvědčila k přechodu na ekologičtější energetické systémy, které umožní udržitelný pokrok.

„Francie je velkou zemí. Je pátou největší hospodářskou mocností na světě a druhou v Evropě. Pokud máme ve světě vliv... Tuto zodpovědnost i místo v Radě bezpečnosti nám udělily dějiny. Pokud se Francie chopí diplomatické a vojenské zodpovědnosti, bude to proto, že jsme i velkým ekonomickým a průmyslovým národem“ (Valls 2014b).

„Jsme si zároveň vědomi toho, že je třeba vynaložit úsilí v oblasti výzkumu, do kterého jsme připraveni se pustit. Chceme prostřednictvím energetické tranzice jít příkladem, protože všechno, co každý ve své zemi děláme, se dotýká se celého světa“ (Hollande 2013b).

„Přáním hlavy státu, vlády i mě je, aby byla Francie do této doby schopná jít příkladem. Zákon o energetické tranzici je příležitostí světu i Evropě ukázat, že za sebe přebíráme zodpovědnost a že dodržíme závazky Francie“ (Martin 2014e).

3.2. EKOLOGICKÁ VELMOC

Už z předchozích kódů vyplývá, že má Francie v oblasti energetiky nemalé ambice. V rámci tohoto kódu míří rovnou na vrchol, protože se chce stát jednou z prvních ekologických velmocí světa. Dosáhnout toho hodlá tak, že se co nejdříve začne angažovat v obnovitelných zdrojích.

„Příprava rozumné budoucnosti znamená poskytnutí prostředků k tomu, abychom z Francie udělali světového šampiona na poli obnovitelných zdrojů a názorný příklad v oblasti energetické účinnosti“ (Martin 2014d).

„Úspory energie a energetická účinnost, obnovitelné energie, návrat biodiverzity, cirkulární ekonomika. To všechno máme na dosah, pokud k tomu budeme mít vůli, kterou budeme sdílet tak, aby se naše země stala ekologickou mocností, která bude excelovat na poli životního prostředí“ (Royal 2014d).

„Francie by podle nás mohla být lídrem na poli obnovitelných energií, především energií moře. Týká se to našich námořních oblastí, které jsou rozlohou druhé největší na světě. Týká se to schopností našeho průmyslu. Týká se to pokročilosti našeho výzkumu. Máme na to, abychom se ujali svého místa a stali se lídrem“ (Hollande 2013c).

3.3. SPLNĚNÍ ZÁVAZKŮ

Posledním bodem je splnění závazků, které Francie přijala například v rámci Evropské unie. Francouzské politické elity připomínají, že je Francie na poli obnovitelných zdrojů pozadu a že je třeba začít jednat a uvést tyto nové technologie do oběhu. Francie tak zajistí další aspekt ukázkového vnějšího obrazu, protože dostojí svému slovu a splní si své povinnosti.

„Francie také musí jednat společně s Evropou. Oznámili jsme jisté množství povinností jako snížení emisí skleníkových plynů o 20 % do roku 2020, 20% podíl obnovitelných energií a 20% úspora energie. Navrhl jsem našim evropským partnerům, abychom zašli ještě dál a nastavili si pro rok 2030 ještě vyšší cíle“ (Hollande 2013b).

„Energetická tranzice, která je jedním ze slibů prezidenta republiky, je samozřejmě určena bojem proti globálnímu oteplování a ochotou respektovat závazky, které jsme přijali v rámci Evropské unie“ (Batho 2012c).

„Francie nabrala zpoždění v cílech stanovených v rámci klimaticko-energetického balíku a konference *Grenelle de l'environnement*. Připomínám, že cílem, který měla Francie splnit

v rámci pozemní větrné energie, bylo dosažení instalované kapacity 19 000 megawattů k roku 2020. Na konci března 2012 bylo megawattů zapojeno 6 870“ (Batho 2012i).